

K životnému jubileu prof. Ing. Juraja Hraška, DrSc.

Prof. Ing. Juraj Hraško, DrSc. sa narodil 14. mája 1931 v Točnici (okres Lučenec) v rodine maloroľníka. To znamená, že jeho korene sú už od mladosti späté s pôdou. Svoju profesionálnu dráhu začal po maturite vysokoškolským štúdiom na Fakulte pôdoznavectva a agrochémie Ústavu V.V. Dokučajeva v Charkove, ktorú ukončil v r. 1955. Kandidátsku dizertačnú prácu (CSc.) obhájil v r. 1964. V rokoch 1966 – 1967 sa stal štipendistom Nadácie A. Humboldta na Ústave pedológie Univerzity Fridricha Wilhelma v Bonne. Doktorskú dizertačnú prácu obhájil v r. 1974, profesorom pedológie sa stal v r. 1982. V r. 1980 bol zvolený za člena korešpondenta SAV a o rok neskôr za člena korešpondenta ČSAV. V rokoch 1981 – 1989 bol profesorom Prírodovedeckej fakulty UK v Bratislave a neskôr (1989 – 1990) ako hosťujúci profesor na Univerzite Fridricha Wilhelma v Bonne. V rokoch 1995 – 1998 bol profesorom a prvým vedúcim Katedry pre trvalo udržateľný rozvoj Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre.

Po návrate zo štúdií v Charkove pracoval do r. 1960 ako vedúci Odboru pôdoznavectva a agrochémie na ÚKSUP v Bratislave. V tomto roku bol poverený zriadením Laboratória pôdoznavectva, ktoré sa neskôr etablovalo ako Výskumný ústav pôdoznavectva a výživy rastlín (1968). Je zakladateľom a prvým riaditeľom tejto pôdoznaveckej inštitúcie, v ktorej pracoval do roku 1987, neskôr bola súčasťou Výskumného centra pôdnej úrodnosti, ktorej riaditeľom bol v r. 1987 – 1988. V r. 1989 – 1991 bol pracovníkom Ústavu ekológie lesa SAV a neskôr sa opäť vrátil do služieb Výskumného ústavu pôdnej úrodnosti v Bratislave. V rokoch 1992 – 1994 bol poslancom Národnej rady SR a v r. 1994 sa stal ministrom životného prostredia Vlády SR, v r. 1999 – 2002 bol veľvyslancom SR v Švajčiarskej konfederácii.

Prof. Ing. Juraj Hraško, DrSc. profesijne patrí k najvýznamnejším osobnostiam prvej generácie poľnohospodárskych inžinierov a pôdoznavcov, ktorá položila základy pôdoznaveckej vedy na Slovensku. Má vysoké renomé ako zakladateľ slovenskej pôdoznaveckej školy, v ktorej bola rozpracovaná teória genézy a tvorby vlastností hlavných pôdných predstaviteľov na Slovensku, princípy klasifikácie a mapovania pôd, rozpracovanie genézy černozemných pôd, antropizačné faktory pôd a ochrana pedosféry. Bol koordinátorom komplexných úloh rozvoja vedy a techniky i úloh základného výskumu. Je prvým autorom Morfogenetického klasifikačného systému pôd Slovenska. Avšak jeho najväčším pracovným úspechom bola organizácia a odborné vedenie Komplexného prieskumu poľnohospodárskych pôd Slovenska (1960 – 1970), na základe ktorého sa získali veľmi podrobné informácie o pôdnom kryte Slovenska využívané doteraz.

Je autorom a spoluautorom viac ako 153 pôvodných vedeckých prác, vyše 250 odborných štúdií, množstva článkov a referátov na vedeckých podujatiach, vystúpení v televízii i rozhlase. Medzi najdôležitejšie patria: *Rozbory pôd* (1962), *Černoze Podunajskej nížiny* (1965), *Pol'nohospodárske pôdoznanectvo* (1968), *Pôdna mapa ČSSR* (1974), *Biologické základy ochrany prostredia* (1975), *Základy pedológie* (1981), *Aplikované pôdoznanectvo* (1988), *Global Soil Change* (1990), *Obrábanie pôdy* (1994) a *Ochrana a tvorba životného prostredia v poľnohospodárstve* (1998).

Profesor Hraško je medzinárodne je uznávanou vedeckou autoritou, prednášal na zahraničných univerzitách a zahraničným vedeckým spoločnostiam, ktorých je čestným členom (Nemecko, Rusko, ČR). Vychoval mnoho vedeckých pracovníkov a niekoľko generácií pôdoznalcov. Je spoluzakladateľom a prvým predsedom Pedologickej sekcie Slovenskej zemepisnej spoločnosti (1965), čestným členom SAPV a iných vedeckých spoločností. Z mnohých ocenení treba spomenúť: laureát Štátnej ceny KG, nositeľ Radu Ľ. Štúra I. triedy, diplomy a čestné plakety ČSAV, SAV, ČSAZV, SAPV a ďalších domácich a zahraničných vyznamenaní za svoj vedecký prínos v pedológii.

Prof. Ing. Juraj Hraško, DrSc. má za sebou veľmi bohatý a plodný život poznačený mnohými kladnými ale i zápornými životnými skúsenosťami. Je však príkladom nezdolnosti charakteru a zachovania vynikajúcich ľudských vlastností v prospech vedy a spoločnosti. Slovenská pôdoznalecká komunita i pôdohospodárska akademická obec s úctou a vážnosťou pristupuje k jeho osobnosti a vyslovuje mu vysoké uznanie za vykonané dielo. Do ďalšieho života mu prajeme pevné zdravie, životnú pohodu a ešte veľa plodných dní v prospech rozvoja pedológie.